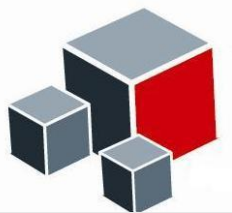

“Izgradnja temeljnog nazivlja u antropologiji” (ANTRONA) – problemi i nedoumice

dr. sc. Olga Orlić
Institut za antropologiju

-
- Hrvatska zaklada za znanost
 - Sociokulturna tranzicija iz industrijskog u društvo znanja

 - Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje
 - Nositelj projekta koordinacije

 - **Ciljevi:**
 - izradba baze podataka hrvatskoga strukovnog nazivlja pojedinih struka uz prijevodne istovrijednice na drugim europskim jezicima

 - priprema sustavne i kontinuirane suradnje stručnjaka pojedinih struka i jezikoslovaca

■ <http://struna.ihjj.hr>

ANTRONA „Izgradnja temeljnog nazivlja u antropologiji”

- voditeljica projekta: Prof. dr. sc. Anita Sujoldžić
- Institut za antropologiju

- **Ciljevi:**
 - sustavan i pregledan pojmovnik najvažnijih antropoloških koncepata, pojmova i teorija

 - Izradba baze podataka temeljnog antropološkog nazivlja

■ (<http://www.antrona.yolasite.com/>)

ANTRONA (1. rujna 2011. – 31. kolovoza 2012.)

□ Voditeljica projekta: **prof. dr. sc. Anita Sujoldžić**

□ **Suradnici s Instituta za antropologiju:**

- Akademik Pavao Rudan
- Prof. dr. sc. Nina Smolej Narančić
- Prof. dr. sc. Stašo Forenbaher
- Dr.sc. Petra Rajić Šikanjić
- Dr. sc. Ana Perinić Lewis
- Dr. sc. Natalija Novokmet
- Dr.sc. Lucija Šimičić
- Matea Zajc Petranović, dipl. ing.
- Ana Barešić, dipl. ing.
- Željka Tomas, dipl. ing.
- Mirna Jernej, prof.
- Josip Lah, prof.
- Anja Iveković-Martinis, prof.
- Dr. sc. Olga Orlić

Vanjski suradnici:

- Prof. dr. sc. Vjekoslav Afrić (Filozofski fakultet u Zagrebu)
- Prof. dr. sc. Snježana Čolić (Institut društvenih znanosti „Ivo Pilar”)

Suradnici s Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje

- Bruno Nahod
 - Perina Vukša
-

Metodologija

- ❑ Pregled dostupnih izvora na hrvatskomu i engleskom jeziku: enciklopedija, udžbenika, rječnika, znanstvenih knjiga i članaka i sl.
 - ❑ Konsultacije tiskanih i digitalnih rječnika i jezičnih savjetnika hrvatskoga jezika
 - ❑ Internetsko pretraživanje hrvatske jezične riznice (<http://riznica.ihjj.hr>), općih i specifičnih korpusa i terminoloških zbirki
 - ❑ Usklađivanje nazivlja s terminološkim načelima
 - ❑ Unos u terminološku bazu STRUNA i povezivanje s ostalim sličnim bazama
-

Od pojma do naziva

- ❑ Znanstveni funkcionalni stil – poštivanje norme obvezatno, a individualnost smanjena na najmanju moguću mjeru, u službi logičkog sadržaja

 - ❑ pojam= polazišna točka u terminološkom radu

 - ❑ naziv = označilac (jezični izraz)
 označitelj (pojam)

 - ❑ Terminologija
 - ❑ Jedan pojam - jedan naziv
 - ❑ Antropologija
 - ❑ Interpretira pojave
 - ❑ “Prevođenje” koncepta iz jedne kulture u drugu
-

hijerarhijski odnosi među pojmovima

- logični (A je B)
 - dijelni (A je dio B)

 - Hiperonim, hiponim, kohiponim - apstrakcijske ljestvice
 - pojmovni sustavi nastaju povezivanjem pojmovnih ljestvica (okomitih) i pojmovnih sljedova (vodoravnih)

 - Ograničena mogućnost stvaranja apstrakcijskih ljestvica
-

Definicija dobre terminološke definicije

- precizan i sažet opis onoga što određeni pojam jest
 - omogućuje razgraničenje tog pojma od svih ostalih pojmova u pojmovnome sustavu

 - načelo zamjene: mogućnost zamjene naziva definicijom u rečenici
 - kratkoća, jasnoća,
 - jednoznačnost
-

Problemi

- nejednoznačnost pojmova u antropologiji

 - **kultura**
 - Koja od definicija
 - Kako ju terminološki dobro definirati

 - **Identitet**
 - različito se definira unutar različitih paradigmi

 - **Običaj**
-

Problemi

- Etnografija (*ethnography*)
 - skup metoda
 - etnografski opis, tekst

 - Govor (*speech*)
 - Kako više značenja smjestiti u jednu definiciju
-

Problemi

□ terminologizacija, tj. specijalizacija

■ antropologija

□ pojmovi iz drugih znanstvenih disciplina

- Sociologija, psihologija, psihoanaliza...

□ opći pojmovi

- roba (commodity) - preopćenita definicija?

- komodifikacija (commodification) – komodifikacija nečega što nije roba (commodity) u klasičnom smislu
-

Nedoumice

- *jezikovanje (languaging)*
 - *Jeziciranje?*
 - *Jezičarenje?*

 - *Zurenje (gaze)*
 - *zurenje?*
 - *motrenje*
 - *motrište?*
 - *pogled*

 - *Postignut status (achieved status)*
 - *stečeni status?*
 - *postignut status?*

 - *trickster?*
-

Usustavljanje nazivlja

Snowball method

- metoda grude
 - tehnika snježne grude
 - metoda snježne grude

 - *Participant observation (Participant observer)*
 - sudioničko promatranje/opažanje
 - promatranje sa sudjelovanjem/opažanje sa sudjelovanjem
 - sudjelovanje s promatranjem/sudjelovanje s opažanjem

 - *Potlach*
 - *Potlach*
 - *Potlač*
-

Nedoumice

Drugi (Other)

- imenica ili pridjev?
- malo ili veliko slovo?

podrugovljenje (*Othering*)

- podrugovljenje?
-

umjesto zaključka

- nemogućnost zadovoljavanja u potpunosti terminoloških normi i načela
 - potreba kritičkog promišljanja pojmova i koncepata te njihove terminologizacije
 - kombinacija terminologije i leksikografije
 - potreba za kontinuiranom nadogradnjom ANTRONE
-

Poziv na radionicu ANTRONA projekta

□ 2. srpnja 2012

□ U 10 00

Konferencijska dvorana Filozofskog
fakulteta Sveučilišta u Zagrebu
(2. kat Knjižnice)

Zahvaljujem na pažnji!

Načela terminološkog rada

- ❑ Domaće riječi imaju prednost pred stranima
 - ❑ Nazivi preuzeti iz grčkog i latinskog imaju prednost pred nazivima preuzetim iz engleskog drugih jezika
 - ❑ Prošireniji i korisnicima prihvatljiviji naziv ima prednost pred manje proširenim
 - ❑ Naziv mora biti fonološki, morfološki, tvorbeno i sintaktički usklađen sa sustavom hrvatskoga standardnog jezika
 - ❑ Kraći naziv ima prednost pred duljim
 - ❑ Naziv od kojeg se lakše tvore tvorenice ima prednost pred onime od kojeg se teže tvore tvorenice
 - ❑ Izbjegavanje situacije da isti naziv ima više značenje unutar istog terminološkog sustava
 - ❑ Nazive se ne treba bez valjana razloga mijenjati Naziv ima prednost pred istoznačnim nazivima ako odgovara pojmu kojem je pridružen i odražava svoje mjesto u pojmovnome sustavu
-